

Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i
Teatralna,
im. Leona Schillera w Łodzi

Wydział Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej
Specjalność Scenariopisarstwo

Franciszek Samuel Owczarek

Nr albumu: 9635

Nowa męskość w mainstreamowym kinie akcji na
podstawie ról Ryana Goslinga

Praca licencjacka napisana pod kierunkiem:
dr. Jarosława Grzechowiaka

Łódź, rok 2025

Spis treści

Wstęp.....	2
1. Wizerunki męskości w kinie końca XX wieku	4
2. Przełamania monolitu.....	8
2.1. Vander – Lider pacyfista	8
2.2. Bill – Preppers gej	9
2.3. Jack Reacher – Monolit bez ambicji i celu.....	10
3. Ryan Gosling – biografia	12
4. Analiza bohaterów Ryana Goslinga i nowe elementy w reprezentacji męskości	17
4.1. <i>Drive</i> (2011)	17
4.2. <i>Blade Runner 2049</i> (2017)	19
4.3. <i>Kaskader</i> (2024)	23
5. Ryan Gosling jako kulturowy fenomen	26
Zakończenie	31
Bibliografia i filmografia	32

Wstęp

Kino akcji kreuje wizerunki męskości, które dla młodych mężczyzn stają się wzorcami do naśladowania. W mainstreamowym kinie akcji postaci męskie muszą oddawać aktualny wzorzec współczesnego mężczyzny, aby mogły trafić do szerokiej publiczności. Amerykańskie kino lat 80. i 90. wytworzyło postać niezniszczalnego mężczyzny o nadludzkich cechach i pozbawionego emocjonalności, który jest do dziś jest ikonicznym wzorcem bohatera filmu akcji. Kontekstem historycznym i kulturowym dla tych postaci były procesy społeczne i polityczne w okresie od wojny w Wietnamie aż do początku lat 90.

W mojej pracy chciałbym przyjrzeć się temu czy i jak ów monolit – model męskiego pierwszoplanowego bohatera filmów akcji – zmieniał się w ostatniej dekadzie na tle aktualnych przemian w postrzeganiu roli mężczyzn i krytyki toksycznej męskości. Z tego punktu widzenia interesującym przykładem aktora, który wniósł w ostatnich latach do mainstreamowego kina akcji nową jakość, jest Ryan Gosling, a szczególnie jego trzy role, które zamierzam przeanalizować: Kierowca z filmu *Drive*, Oficer K z filmu *Blade Runner 2049* oraz Colt Seavers z filmu *Kaskader*.

Tworzenie postaci jest istotną częścią pisania scenariusza filmowego. Chciałbym zdekonstruować i przeanalizować pierwszoplanową postać męską w kinie akcji i przyjrzeć się, na ile dziś jest aktualna i angażująca. Chciałbym wyodrębnić cechy najbardziej ikonicznych postaci kina akcji lat 80 i zderzyć je ze współczesnymi postaciami granymi przez Ryana Goslinga.

Jako młody scenarzysta w swoich mojej twórczości koncentruję się na temacie męskości we współczesnym świecie i przemianach społecznych i kulturowych, które jej dotyczą. Moi męscy bohaterowie są zwykle na początku filmu mocno osadzeni w tradycyjnych wartościach archetypicznej męskości, by w trakcie historii skonfrontować się z nimi i ostatecznie dojrzeć do przemiany. W moim pierwszym scenariuszu krótkometrażowym „Ach te brunetki” główną postacią jest Mariusz K., gangster i były więzień. Po 15-letnim pobycie w więzieniu za usiłowanie zabójstwa chce odzyskać ukochaną Magdalенę, która zerwała z nim kontakt. Mariusz planuje ją odzyskać poprzez jej porwanie, tak jak zrobił to lata temu. Gdy Mariusz jedzie tramwajem w kierunku jej domu, poznaje Piotra – młodego programistę, który także został odrzucony przez swoją dziewczynę. Mariusz próbuje doradzić Piotrowi, jak odzyskać ukochaną siłą, jednak Piotr stanowczo oponuje, tłumacząc, że w ten sposób nie zdobywa się kobiet w dzisiejszych czasach. Spotkanie między bohaterami okazuje się istotne dla nich obu, gdyż zyskują nowe perspektywy. Piotr zyskuje pewność siebie i sprawczość, by

zawalczyć o ukochaną, natomiast Mariusz rezygnuje z dalszego pościgu, zdając sobie sprawę, że nie może zmusić Magdaleny do miłości. W tej historii chciałem zobrazować różnice pokoleniowe w podejściu mężczyzn do kobiet. Starszy mężczyzna reprezentuje tradycyjny model męskiego zdobywcy, podczas gdy młodszy bohater boi się walczyć o ukochaną, by nie wyjść na natręta.

Kolejny scenariusz „Rycerz nieistniejący” to adaptacja powieści Italo Calvino o tym samym tytule. Przedstawiam w niej głównego bohatera, Sir Rambalda, rycerza na zamku, który pragnie zdobyć serce księżniczki Bradamanty. Aby to osiągnąć, musi upodobnić się do swojego mistrza, Agilulfa, wzorca męskości, ucieleśnienia ideału rycerza, a także obiektu westchnień Bradamanty. W trakcie zawilej i komediowej fabuły dowiadujemy się, że Agilulf jest jedynie pustą zbroją, symbolem idealnego rycerza, który nie jest w stanie być człowiekiem - istotą pełną wad i skaz. Rambald pokonuje Agilulfa i sam staje się rycerzem nieistniejącym, by zdobyć serce ukochanej. Choć Bradamanta zakochuje się w nim, Rambald ostatecznie zdaje sobie sprawę, że kocha ona ideał męskości a nie jego. Rambald odrzuca zbroję i tytuł rycerski i wyrusza w podróż w poszukiwaniu własnej tożsamości.

W moim ostatnim scenariuszu „Jebać Czarka”, świat popada w panikę po tym jak naukowcy potwierdzają, że homoseksualni mężczyźni mogą rodzić dzieci. Cięża jest wynikiem odwzajemnionej miłości dwóch mężczyzn, nie zaś aktu fizycznego. Film opowiada o Czarku – dilerze, grafficiarzu i kibolu klubu piłkarskiego, który zakochuje się w Antku – piłkarzu wrogiego klubu piłkarskiego, którego poznał w gejowskim klubie Szafa. Czarek początkowo myśli, że uda mu się ukryć swoją relację z Antkiem, jednak nieoczekiwanie zachodzi w ciążę. Czarek musi się skonfrontować ze swoim środowiskiem i wybrać czego tak naprawdę chce od życia – żyć według zasad otoczenia czy stracić wszystko dla miłości.

W swojej pracy chciałbym odpowiedzieć na pytania: Jak można scharakteryzować tradycyjne wizerunki męskości w kinie i ująć je w spójny zestaw cech? W jaki sposób w dialog z monolitem męskiego bohatera filmu akcji wchodzi postać grana przez Ryana Goslinga? Jaki nowy typ męskości zapowiadają lub reprezentują?

1. Wizerunki męskości w kinie końca XX wieku

Najsłynniejsze postacie męskie w kinie XX wieku grane były przez Arnolda Schwarzeneggera i Sylvestra Stallone'a, których filmy w latach 80. i 90. należały do najpopularniejszych filmów akcji: Schwarzenegger zgromadził łącznie ponad 1 mld USD przychodów box-office¹, a *Rambo II* i *Rocky IV* — każdy z osobna — przekroczyły 300 mln USD światowego box-office². To wskazuje, że ich postacie były oglądane przez ogromną publiczność i stały się elementami globalnej kultury masowej.

Arnold Schwarzenegger (ur. 30 lipca 1947 w Thal w Austrii) wychował się w skromnym domu o rygorystycznych zasadach. Ojciec – Gustav Schwarzenegger – pełnił funkcję komendanta policji i był osobą surową oraz autorytarną, co miało wpływ na kształtowanie się osobowości przyszłego aktora. Matka – Aurelia Schwarzenegger (wcześniej Jadrny) była Czeszką i wdową, która miała syna Meinharda. Z początku Arnold marzył o karierze piłkarskiej. Jednak w wieku czternastu lat podniósł po raz pierwszy zdecydował, że chce zostać kulturystą. Pierwsze sukcesy sportowe osiągnął dzięki wsparciu Kurta Marnula, byłego mistrza Austrii w kulturystyce. Po wygranej w zawodach Mr. Universe Juniorów w 1965 roku został dostrzeżony przez Charlesa Bennetta, który zaoferował mu treningi i miejsce zamieszkania w Londynie, co umożliwiło mu dalszy rozwój sportowy i naukę języka. W wieku 20 lat Schwarzenegger zdobył upragniony tytuł Mistera Universe.

W kolejnych latach przeniósł się do Stanów Zjednoczonych, a jego celem było zdobycie tytułu Mr. Olympia – najważniejszych zawodów kulturystycznych na świecie. Udało mu się to w 1970 roku – w wieku 23 lat został najmłodszym w historii kulturystą, który sięgnął po ten tytuł. Zdobył tytuł Mr. Olympia sześć razy z rzędu oraz siódmy raz w 1980 roku, kiedy przygotowując się do roli Conana niespodziewanie powrócił do zawodów kulturystycznych.

Początki jego kariery aktorskiej były trudne – jego silny akcent i ograniczone umiejętności aktorskie utrudniały mu zdobywanie ról. Jego debiutem filmowym była produkcja *Herkules w Nowym Jorku* (1970), w której jego kwestie zostały zdubbingowane. Przełom nastąpił dopiero w 1982 roku, kiedy zagrał tytułową rolę w filmie *Conan Barbarzyńca*. Kolejne

¹ Fun Fact Co., „1980s–1990s Action Movie Star Rankings”, dane zestawieniowe dotyczące łącznego box-office Arnolda Schwarzeneggera, dostęp: 2025, <https://funfactco.com/blogs/fact-blasts/1980s-1990s-action-movie-star-rankings>

² Screen Rant, „Rocky IV & Rambo II Set a Box Office Record for Sylvester Stallone in 1985”, dane historyczne dotyczące wyników box-office serii Rocky i Rambo, dostęp: 2025, <https://screenrant.com/rocky-rambo-sequels-sylvester-stallone-1985-record-box-office-gross/>

sukcesy przyszły szybko: *Terminator* (1984), *Predator* (1987), *Uciekinier* (1987) i *Pamięć absolutna* (1990) uczyniły z niego ikonę kina akcji.

Wizerunek Schwarzeneggera budowany był dzięki postaciom bohaterów nadludzkich, niepokonanych, bez emocji i wątpliwości. Nie bez znaczenia jest fakt, że grał cyborgi - roboty lub hybrydy, ludzkie maszyny. Herosów większych niż życie, którzy siłą fizyczną pokonują wszelkie przeciwności losu. Idealnie wpisywali się oni w dominujący w latach 80. klasyczny model męskości – silnej, opanowanej, odpornej na cierpienie i skupionej na realizacji celu. Takiego mężczyzny pragnęło globalne kino akcji – niezłomnego, opanowanego, nieokazującego emocji, budzącego respekt przewagą fizyczną i siłą.

Wizerunek Sylwestera Stallone jest zbudowany na dwóch rolach, Rambo i Rocky'ego, który łączą w sobie męską niezłomność, ambicje i osiągnięcie celu poprzez fizyczny trud i hart ducha. Sylvester Stallone urodził się 6 lipca 1946 roku w Nowym Jorku i od narodzin zmagał się z trudnościami. W wyniku komplikacji okołoporodowych doznał częściowego paraliżu twarzy, co miało wpływ na jego mimikę oraz sposób mówienia. Dzieciństwo Stallone'a było naznaczone przemocą domową, brakiem stabilności i konfliktami z otoczeniem. Z powodu trudnego charakteru i problemów w nauce został wydalony z 13 szkół. Po rozwodzie rodziców, Jackie Stallone i Francesco Stallone, matka Sylwestera wyprowadziła się z nim do Filadelfii. W wieku trzynastu lat został wysłany przez swoją matkę do internatu dla nieletnich przestępców i od tamtej pory nie mieszkał z rodzicami.

W tym okresie jego wzorem męskości stał Steve Reeves, który zagrał w filmie *Herkules* (*Hercules*, 1958). Sylvester rozpoczął więc treningi na siłowni. Otrzymał stypendium sportowe i w latach 1960–1963 studiował w American College of Switzerland w Leysin w Szwajcarii. W tym czasie zaczął występować w szkolnej produkcji „Śmierć komiwojażera” Arthura Millera, dzięki czemu odkrył swoją pasję do aktorstwa. Po powrocie do USA zaczął studiować dramaty na Uniwersytecie Miami. Studia przerwał po przeprowadzce do Nowego Jorku w 1969. Po wielu nieudanych castingach jego wielki przełom nastąpił w 1976 roku, kiedy napisał scenariusz do filmu *Rocky* (1976) opowiadającego o bokserze-amatorze z klasy robotniczej, który otrzymuje szansę walki z mistrzem świata. Film odniósł niebywały sukces, zdobywając trzy Oscary – w tym za najlepszy film – oraz siedem nominacji do nagrody Akademii, stając się symbolem amerykańskiego snu.

Kolejną znaczącą rolą była tytułowa rola w filmie *Rambo: Pierwsza krew* (*First Blood*, 1982). Film przedstawiał weterana wojennego jako postać nie potrafiącą uporać się z utratą kolegów z jednostki i realiami życia w społeczeństwie. Postać Rambo przekształciła się w archetyp wojownika działającego w pojedynkę i kierującego się własnym kodeksem

moralnym. Film z tej serii odniósł ogromny sukces kasowy i zapoczątkował serię trwającą aż do XXI wieku³. Rambo stał się ikoną popkultury i wzorcem dla mężczyzn szukających potwierdzenia swojej tożsamości w czasach niepewności – był samowystarczalny, zahartowany w boju i niezłomny.

Wróćmy do pytania o zestaw cech charakteryzujących tradycyjny wizerunek męskości w kinie akcji. Na potrzebę analizy współczesnej reprezentacji męskości wyróżniłem 11 najważniejszych cech ikonicznych postaci akcji – rolę Arnolda Schwarzeneggera i Sylwestera Stallone'a. Elementy wspólne dla granych przez nich postaci:

1. Odwaga - Arnold Schwarzenegger w filmie *Predator* (1987) – nie ucieka przed kosmicznym myśliwym, tylko walczy z nim. Sylvester Stallone w *Rambo: Pierwsza krew* (*First Blood* 1982) samotnie staje przeciwko całej policji miasteczka i Gwardii Narodowej nie bojąc się śmierci.

2. Agresja – Arnold Schwarzenegger w filmie *Commando* (1985) brutalnie rozprawia się z armią najemników bez mrugnięcia okiem, używając siły i przemocy. Sylvester Stallone w filmie *Rocky IV* (1985) z furją walczy z Ivanem Drago po śmierci Apollo Creeda.

3. Siła fizyczna – Arnold Schwarzenegger – *Conan Barbarzyńca* (1982): Conan demonstruje nadludzką siłę, podnosząc przeciwników jedną ręką i brutalnie miażdżąc ich w bezpośredniej walce. Sylvester Stallone – *Rambo III* (1988): Rambo pokazuje ekstremalną fizyczną moc, gdy w finale samodzielnie unosi i strzela z ciężkiego karabinu DShK przeznaczonego do montażu na statywie.

4. Dominacja – Arnold Schwarzenegger w filmie *Conan Barbarzyńca* (*Conan the Barbarian* 1982) zdobywa władzę. Sylvester Stallone w filmie *Rambo II* (*Rambo: First Blood Part II* 1985) – przejmuje dowodzenie i mimo rozkazów z centrali, decyduje o losach misji.

5. Ambicja – Arnold Schwarzenegger w filmie dokumentalnym *Kulturysty* (*Pumping Iron* 1977) mówi o swojej ambicji bycia numerem jeden w kulturystyce. Sylvester Stallone w filmie *Rocky* (1976) stworzył bohatera, który osiąga upragniony sukces bez zaplecza i staje się mistrzem świata, walcząc z własnymi ograniczeniami.

6. Samowystarczalność – Arnold Schwarzenegger w filmie *Predator* (1987) przygotowywał się do walki i walczył z potworem w pojedynkę. Sylvester Stallone w filmie *Rambo: Pierwsza krew* (*First Blood* 1982) potrafi przetrwać w lesie, samodzielnie zszywając rany i zakładając pułapki na policjantów.

³ Seria filmów o Rambo ma pięć części: *Pierwsza krew* (1982), *Rambo II* (1985), *Rambo III* (1988), *John Rambo* (2008) i *Rambo: Ostatnia krew* (2019). W 2025 roku zapowiedziano szóstą część.

7. Przywódcość – Arnold Schwarzenegger w filmie *Terminator 2: Dzień sądu* (*Terminator 2: Judgment Day* 1991) przejmuje rolę mentora i staje się liderem dla Johna Connora. Sylvester Stallone w filmie *Niezniszczalni* (*The Expendables*, 2010) dowodzi grupą najemników, decyduje o ich działaniach.

8. Rola obrońcy – Arnold Schwarzenegger w filmie *Terminator 2: Dzień sądu* (*Terminator 2: Judgment Day* 1991) jest gotowy poświęcić się za podopiecznego. Sylvester Stallone w filmie *Rocky Balboa* (2006) broni honoru zmarłej żony i syna przed medialną nagonką.

9. Surowa i szorstka prezencja – Arnold Schwarzenegger w filmie *Conan Barbarzyńca* (*Conan the Barbarian* 1982) to milczący i brutalny wojownik, onieśmiałający fizycznością. Sylvester Stallone w filmie *Cobra* (1986) nosi ciemne okulary, jest wycofany, cyniczny i małomówny.

10. Emocjonalna powściągliwość – Arnold Schwarzenegger w filmie *Commando* (1985) nie okazuje rozpacz po porwaniu córki, działa bez litości. Sylvester Stallone w serii „Rambo” często charakteryzuje się milczącą naturą, szczególnie w późniejszych filmach. Nawet w „Pierwszej krwi” mimo, że postać kierowana jest niepreprocesowaną i stłumioną traumą, na zewnątrz jest bardzo powściągliwy i usztywniony.

11. Heteroseksualność – Obaj aktorzy nigdy nie zagrali postaci nieheteroseksualnych. Wątki relacji damsko męskich są dla pierwszoplanowych męskich postaci kina akcji epizodyczne lub pomijane, ale nigdy nie są nieheteroseksualne.

Tego rodzaju obraz męskości był odpowiedzią na konserwatywne zapotrzebowanie społeczne lat 80. – mężczyzna nie miał prawa być słaby, wątpiący czy emocjonalny. Można wnioskować, że wszystkie męskie postaci kina akcji muszą spełniać wymogi tej listy, ale czy jest także współcześnie?

2. Przełamania monolitu

Na peryferiach mainstreamu przechadzają się nieliczni „przełamańcy”, jak nazywam pierwszo- i drugoplanowe postaci seriali akcji, którzy odzwierciedlają zmieniający się trend postaci męskiego monolitu. Jest to model silnej postaci, który nadal zachowuje typowe cechy na których wychowywała się męska część widowni, ale przełamuje je kontrastowymi cechami. Przykładami takich postaci jest Bill z serialu *The Last of Us* (2023–), Vander z serialu *Arcane* (2021-2024), jak i Jack Reacher z serialu *Reacher* (2022–), których będę analizował w następnych akapitach pod względem tego, jak wpisują się w archetyp postaci granych przez Schwarzeneggera i Stallone'a, ale też jak od nich subtelnie odchodzą. Do tej analizy będę używał 11 cech archetypicznego mężczyzny na podstawie poprzedniego rozdziału: Odwaga, Agresja, Siła fizyczna, Dominacja, Ambicja, Samowystarczalność, Przywódczność, Rola obrońcy, Surowa i szorstka prezencja, Emocjonalna powściągliwość i Heteroseksualność.

2.1. Vander – Lider pacyfista

Serial *Arcane* obserwuje historię dwóch sióstr Vi i Powder, które w obliczu rebelii stają przeciwko sobie w wojnie pomiędzy miastami Piltover i Zaun. Obie bohaterki zostały wychowane przez Vandera, który adoptował je po śmierci ich matki i nauczył jak przeżyć w obskurnym mieście Zaun. Vander staje się dla bohaterek figurą ojca, który chce je nauczyć, że agresja i rebelia nie jest dobrą drogą, by poprawić warunki ich życia w Zaun.

Postaci męskie reprezentujące pacyfizm, takie jak Desmond T. Doss (Andrew Garfield) w filmie *Przełęcz ocalonych* (2016), który odmówił noszenia broni są znane kinu. Vander w serialu *Arcane* wyróżnia się atletyczną budową, szorstką męską prezencją i rolą lidera. W przeciwieństwie do Desmonda, Vander jest liderem o twardym charakterze, co sprawia, że jego pacyfistyczna postawa kontrastuje z oczekiwaniami otoczenia.

W *Arcane* Vander często spotyka się z krytyką ze strony swoich przyjaciół oraz adoptowanych dzieci, którzy postrzegają go jako słabego lub tchórzliwego. Vander konsekwentnie odmawia rozpoczęcia rebelii, a jego otoczenie z biegiem czasu buntuje się przeciwko jego rozkazom. Rebelia powoduje śmierć dwóch jego adoptowanych synów, a Vander ginie ratując swoje dwie córki. Serial jednak jasno pokazuje, że gdyby główne bohaterki nie wybrały przemocy, nie doszłoby do śmierci Vandera i innych dzieci, a w mieście panowałby pokój.

Vander reprezentuje wszystkie cechy postaci granych przez Sylvestra Stallone'a i Arnolda Schwarzeneggera. Jednak w odróżnieniu od tych postaci, pomimo swojej zdolności do przemocy i agresji nie przejawia ich, a zamiast tego szuka pokojowych sposobów rozwiązywania konfliktów. Czyni go to liderem o wyrazistych wartościach pacyfistycznych. Kolejną cechą, która uległa degradacji jest emocjonalna powściągliwość, z której Vander przełamuje się czułością wobec swoich przygarniętych dzieci. Czułość w postaci Vandera ukazuje się w ojcostwie opartym na trosce, a nie kontroli, jak też w emocjonalności, w której przyznaje się do błędów, nie boi się łez i mówi o uczuciach. To dzięki temu Vander był w stanie zmienić się z agresywnego zabijaki w lidera pacyfistę.

2.2. Bill – Preppers gej

Serial *The Last of Us* obserwuje historie Joela (Pedro Pascal), przemysłowca w postapokaliptycznej rzeczywistości, który musi przeprowadzić przez kraj nastoletnią Ellie (Bella Ramsey). Okazuje się ona odporna na wirusa odpowiedzialnego za apokalipsę, a dzięki niej może powstać szczepionka, która odmieni losy świata. W odcinku trzecim poznajemy historię Billa (Nick Offerman) i Franka (Murray Bartlett), którzy w postapokaliptycznej rzeczywistości zakochują się, dając sobie szansę na szczęście.

Bill to preppers, czyli inaczej surwiwalista, który jak wielu Amerykanów o podobnych poglądach przygotowywał się na wojnę atomową lub klęskę żywiołową budując bunkier, gromadząc zapasy i broń na lata. Widzimy jak Bill zaczyna tworzyć ze swojego domu bazę, stawiając mury, pułapki i wszelkie zabezpieczenia przed intruzami. Bill reprezentuje cechy archetypicznego mężczyzny, stawiając głównie na samowystarczalność.

Po czterech latach w jednej ze swoich pułapek znajduje Franka, który stracił wszystkich towarzyszy podróży i prosi go o pomoc. Bill niechętnie pomaga mu, a Frank wyjawia podziw wobec tego co zbudował. Bill wreszcie ma osobę, która go docenia i jest wdzięczna za opiekę. Czas od poznania Franka do fizycznej bliskości mężczyzn służy przedstawieniu tego jak bardzo Billowi brakowało bliskości, drugiego człowieka, jak i przestrzeni emocjonalnej. W dalszej części odcinka widzimy jak Bill konfrontuje się ze swoimi toksycznymi męskimi cechami, wchodzi w kontakt z emocjami, lecz pozostaje wobec Franka w roli obrońcy, ale też opiekuna.

Bill posiada wszystkie cechy archetypicznego mężczyzny kina akcji, oprócz bycia homoseksualnym. Jest zdolny do przemocy i agresji, co czyni go adekwatnym bohaterem postapokaliptycznego serialu akcji. Bill jest dowodem na to, że heteroseksualność nie musi definiować męskiego protagonisty kina akcji, ale nadal jest wśród nich wyjątkiem.

2.3. Jack Reacher – Monolit bez ambicji i celu

W serialu *Reacher* w postać byłego majora amerykańskiej żandarmerii wojskowej Jacka Reachera wciela się Alan Ritchinson. Aktor oddaje potężny fizycznie pierwowzór postaci z serii książek Lee Childa, w odróżnieniu od Toma Cruisa który zagrał tę postać w adaptacjach filmowych *Jack Reacher: Jednym Strzałem* (*Jack Reacher* 2012) i *Jack Reacher: Nigdy nie wracaj* (*Jack Reacher: Never Go Back*, 2016).

Child stworzył postać super-twardego majora żandarmerii wojskowej wyszkolonego jeszcze lepiej niż żołnierze, marines czy członkowie innych spec-jednostek, których miał ścigać za przemoc czy korupcję w armii. Serialowy Reacher kierował 110. Specjalną Jednostką Śledczą – zespołem najlepszych śledczych żandarmerii. W atmosferze kontrowersji został zdegradowany i zmuszony do odejścia.

Reachera poznajemy, gdy zgodnie ze swoim zwyczajem wędruje pieszo do przypadkowej miejscowości. Dowiadujemy się, że nie ma domu, bliskiej rodziny, samochodu ani telefonu, porusza się autokarem lub pieszo, nie zostawia żadnych śladów. Środki pobiera z bankomatu, czasem pracuje, sypia w motelach lub na ławce, posiada tylko szczoteczkę do zębów, nowe ubrania kupuje co jakiś czas, stare oddaje. Żyje poza systemem, choć jego dawne życie daje o sobie znać poprzez znajomych z jednostki czy wrogów. Podobnie jak w serii książkowej widzimy retrospekcje, w których Reacher jest mocno osadzony w strukturze wojska, prowadzi dochodzenia, ma agendę.

Teraźniejszość postaci jest jednak wyjątkowa jak na bohatera akcji, maszynę wyszkoloną do walki i zabijania o ponadprzeciętnej sił. Reacher to postać kierująca się bezkompromisowym kodeksem moralnym, stająca w obronie słabszych, choć niezwykle brutalna.

Reacher nie posiada jednak, jak inni męscy bohaterowie akcji, żadnego celu ani ambicji. Jego działania są reakcją na otoczenie. Wplątuje się w kolejne bardziej lub mniej spektakularne intrygi czy sploty wydarzeń przez to, że biernie prowokuje je swoją postawą lub spontanicznie postanawia komuś pomóc. Jest to zatem kolejna alternatywna wersja super męskiego siłacza, władającego każdą bronią, wybitnego snajpera i twardziela który jednak równie dobrze czuje się nie walcząc i przemierzając kraj bez celu, jak w strzelaninie czy walce wręcz. Dla Reachera stawka wydarzeń jest obojętna niezależnie czy są to rządowe spiski czy lokalne porachunki, ponieważ jedyne czego pragnie to święty spokój.

Reacherowi z cech typowego męskiego bohatera akcji brakuje owej wielkiej ambicji. Napotyka lub ściąga na siebie kłopoty zamiast je tropić i brać na siebie ratowanie świata. Postać

ta jest silniej osadzona w rzeczywistości, zyskuje na autentyczności i swojskości. Pozostaje jednak szorstki, mało mówny, niezniszczalny i niezwykle brutalny.

Postaci te pokazują nowy nurt w kinie, przedstawiając bohaterów z dawnego archetypu męskości z przełamaniem niektórych cech archetypicznej męskiej identyfikacji. To pęknięcie i zniuansowanie archetypu, pozwala się przyjrzeć temu na ile postać może być nadal odbierana przez publiczność jako typowo męska, nie spełniając wszystkich kulturowych założeń. Rozpoczyna się nowy trend w postaciach, reprezentujących nową męskość. To pojęcie, które opisuje współczesne zmiany w rozumieniu tego co to znaczy być mężczyzną. Jest to odpowiedź na kryzys tradycyjnych wzorców męskości, który wybudował się wraz z ruchem feministycznym, rozpoznaniem, nazwaniem oraz krytyką toksycznej męskości. Krytyka tradycyjnej męskości sprawiła, że mężczyźni czują się zagubieni, ponieważ ich dawne wzorce się przedawniły, natomiast nowe, zaktualizowane wzorce męskości pozwalają mężczyznom odnaleźć się w zmieniającej się rzeczywistości.

Jak na tle tego zestawu cech prezentują się postacie grane przez Ryana Goslinga? Łączą one wiele cech tradycyjnie uważanych za męskie, co umożliwia widzowi łatwiejsze utożsamienie się z bohaterem. W każdym z filmów omawianych w tej pracy postaci te przechodzą istotną przemianę, dzięki której widzowie mogą dostrzec, jak bohaterowie wyłamują się z tradycyjnych wzorców męskości w kierunku nowego modelu męskości. Zanim zrekonstruuję jakie cechy archetypicznego mężczyzny są przedmiotem tej zmiany, przedstawię biografię i filmografię aktora, wyłączając z niej trzy omawiane w analizie filmy.

3. Ryan Gosling – biografia

Ryan Thomas Gosling urodził się 12 listopada 1980 roku w Londynie w prowincji Ontario w Kanadzie. Wychowywał się w rodzinie mormońskiej, która wielokrotnie się przeprowadzała, co sprawiało, że młody Ryan miał trudności z nawiązywaniem trwałych relacji. W jednym z wywiadów aktor przyznał, że w tamtym okresie jego jedynym przyjacielem był telewizor, a jego idolami byli Arnold Schwarzenegger i Sylvester Stallone.

W innym wywiadzie Gosling wspominał, jak po obejrzeniu filmu *Rambo* przyniósł do szkoły zestaw kuchennych noży i ćwiczył rzucanie nimi do celu. W wyniku tego incydentu nauczyciele zawiesili go, a jego matka zakazała mu oglądać filmy dla dorosłych. Wówczas Ryan zaczął oglądać *Muppety* (*The Muppet Show* 1976-1981), co miało na niego duży wpływ, zwłaszcza za sprawą występu Raquel Welch w jednym z odcinków. Młody Ryan zakochał się i stwierdził, że najlepszym sposobem na poznanie jej będzie zostanie aktorem.

W wieku 13 lat Ryan Gosling po raz pierwszy pojawił się na ekranie, biorąc udział w programie *Klub Myszek Miki*. Dwa lata później kontrakt został zerwany, a program zdjęty z anteny. W wieku 18 lat przeniósł się do Nowej Zelandii, gdzie otrzymał tytułową rolę w serialu *Young Hercules*, co pozwoliło mu zdobyć pierwsze doświadczenia w branży.

Przełomowym momentem w jego karierze była rola w filmie *Fanatyk* (2001), w którym Gosling wcielił się w postać Danny'ego Balinta – młodego nazisty, który mimo swojego żydowskiego pochodzenia angażuje się w rozprzestrzenianie ideologii nazistowskiej. Reżyser wybrał Goslinga, bo jego osobowość i sposób bycia, nadawały się do pokazania wewnętrznego konfliktu bohatera i przemiany wewnętrznej⁴.

Wzrost popularności Ryana Goslinga nieoczekiwanie wspierały także plotki dotyczące jego rzekomego romansu ze starszą o 16 lat Sandrą Bullock, który miał miejsce podczas pracy nad filmem *Śmiertelna wyliczanka* (2002). Związek ten podobno trwał do momentu, gdy Gosling poznał Rachel McAdams na planie filmu *Pamiętnik* (2004). Film był kolejnym sukcesem w jego karierze i pomógł mu zdobyć jeszcze większą popularność. Pierwszą nominację do Oscara Ryan Gosling otrzymał za rolę uzależnionego od narkotyków nauczyciela historii Dana Dunne w filmie *Szkolny chwyt* (*Half Nelson*, 2006). Gosling tą rolą przebił szklany sufit i na dobre zagościł w mainstreamie.

⁴ Henry Bean w wywiadzie dla *Filmmaker Magazine*, „How did Ryan Gosling come into play?”, Fall 2001. https://filmmakermagazine.com/archives/issues/fall2001/features/identity_crisis.php

W filmie *Miłość Larsa* (*Lars and the Real Girl* 2007) wcielił się w rolę tytułowego Larsa Lindstroma, który zaczyna nawiązywać emocjonalną relację z ludzkich rozmiarów lalką, a społeczność i rodzina zaczyna także traktować ją jako prawdziwą partnerkę Larsa. Za tę rolę Ryan otrzymał nagrodę Satellite dla najlepszego aktora w komedii lub musicalu i nominację do Złotego Globa dla najlepszego aktora.

W filmie *Słaby punkt* (*Fracture*, 2007) Ryan Gosling zagrał Willy'ego Beachuma — ambitnego młodego prokuratora, który podejmuje się pozornie łatwej sprawy przeciwko inżynierowi (Anthony Hopkins) oskarżonemu o próbę zamordowania swojej żony. Determinacja Beachuma zostaje poddana próbie wraz z rozwojem intrygi.

Ryan Gosling zniknął z ekranów na kilka lat po tym, jak w 2007 roku otrzymał rolę ojca zamordowanej dziewczynki w adaptacji książki *The Lovely Bones*. Rolę tę ostatecznie powierzono Markowi Wahlbergowi, ponieważ reżyser Peter Jackson i Gosling mieli „różne wyobrażenia o tym, jak powinien wyglądać ojciec”⁵. Gosling twierdził, że chciał ważyć około 210 funtów (około 95 kg), aby postać wyglądała na ojca w żałobie. Propozycja kreacji postaci przez Goslinga ostatecznie nie spodobała się Peterowi Jacksonowi i parę dni przed planem zdjęciowym zrezygnował z Ryana Goslinga. Aktor wspominał, że w tym czasie był gruby i bezrobotny (oryg. „fat and unemployed”).

Ryan Gosling ze względu na swoją wagę przestał otrzymywać propozycje ról, lecz nie próżnował. Poświęcił się muzyce i wraz z Zackiem Shieldsem założyli zespół DeadMansBonesBand. Nagrali jeden album pod tą samą nazwą⁶. Wrócił do aktorstwa rolą Deana w filmie *Blue Valentine* (2010) mężczyzny z klasy robotniczej, który stara się uratować swoje małżeństwo z Cindy (Michelle Williams), mimo że uczucie między nimi powoli wygasa.

W filmie *Wszystko, co dobre* (*All Good Things* 2010) zagrał Davida Marksa, syna wpływowego nowojorskiego magnata nieruchomości, który zostaje uwikłany w tajemnicze zniknięcie swojej żony. Postać Davida oparta jest na prawdziwej historii Roberta Dursta, a Gosling stworzył psychologicznie złożony portret mężczyzny pogrążającego się w paranoi, kłamstwach i przemocy.

W krótkometrażowym filmie *Touch of Evil* (2011) reżyserowanym przez Alex Prager, Gosling wcielił się w postać Niewidzialnego Człowieka. Film ten jest częścią projektu „Touch of Evil” – galerii video filmowych czarnych charakterów stworzonego dla *New York Times*

⁵ CBR, „Why Ryan Gosling's The Lovely Bones Role Was Recast”, dostęp: 2024, <https://www.cbr.com/ryan-goslings-the-lovely-bones-role-recast/>

⁶ Pitchfork, „Meet Dead Man's Bones: Ryan Gosling and Zach Shields”, 11.01.2009. <https://pitchfork.com/news/34432-meet-dead-mans-bones-ryan-gosling-and-zach-shields/>

Magazine, w którym znani aktorzy interpretują ikoniczne postacie z kina grozy i noir. W swojej krótkiej etiudzie Gosling pojawia się jako postać wyłaniająca się z obrazu, co nawiązuje do klasycznych przedstawień Niewidzialnego Człowieka w filmach, takich jak np. *The Invisible Man* (1933).

W filmie *Idy marcowe* (*The Ides of March* 2011) zagrał Stephena Meyersa – młodego, ambitnego menedżera kampanii wyborczej gubernatora Mike'a Morrisa (George Clooney), który stara się zdobyć nominację Partii Demokratycznej na prezydenta USA. Meyers jest charyzmatyczny, idealistyczny i pełen pasji, jednak w miarę rozwoju fabuły zostaje uwikłany w polityczne intrygi, które wystawiają na próbę jego moralność.

W filmie *Kocha, lubi, szanuje* (*Crazy, Stupid, Love* 2011) Ryan Gosling wcielił się w rolę Jacoba Palmera – przystojnego, pewnego siebie mężczyzny, który specjalizuje się w uwodzeniu kobiet. Jego postać staje się mentorem głównego bohatera Cala Weavera (Steve Carell), pomagając mu odzyskać pewność siebie po rozstaniu z żoną. Jacob jest początkowo przedstawiony jako bezwzględny uwodziciel, jednak z czasem ujawnia się jego bardziej wrażliwa strona, zwłaszcza w relacji z Hannah (Emma Stone).

W filmie *Drugie oblicze* (*The Place Beyond The Pines* 2012) Ryan wraca do współpracy z reżyserem Derekiem Cianfrance (reżyser *Blue Valentine*), wcielając się w rolę Luke'a Glantona, motocyklisty kaskadera. Po ponownym spotkaniu dawnej partnerki Rominy (Eva Mendes), odkrywa, że ma z nią dziecko. Luke decyduje się na serię napadów na banki, by finansowo zabezpieczyć syna, pomimo, że Romina go odrzuca. Jego postać jest złożona i tragiczna, a historia Luke'a staje się punktem wyjścia dla wielopokoleniowej opowieści o ojcostwie i dziedziczeniu przemocy.

Przy *Tylko Bóg wybacza* (*Only God Forgives* 2013) Ryan Gosling znów pracuje z reżyserem Nicolasem Windingiem Refnem, który wyreżyserował *Drive* (2011). Ryan Gosling zagrał Juliana, amerykańskiego przestępcę mieszkającego w Bangkoku, który prowadzi klub bokserski jako przykrywkę dla swoich nielegalnych interesów. Jego postać jest tajemnicza, milcząca i pełna wewnętrznych konfliktów. Zostaje on zmuszony do konfrontacji z brutalną zemstą, wynikającą z jego przeszłości i relacji z matką.

Z kolei w *Gangster Squad. Pogromcy mafii* (*Gangster Squad* 2013) Gosling wcielił się w Jerry'ego Wootersa, policjanta z Los Angeles, który dołącza do tajnej grupy ścigającej przestępców pod przewodnictwem szefa policji. Jego postać jest mężczyzną o twardym charakterze, który walczy z gangami, a jednocześnie zmaga się z własnymi moralnymi dylematami, w tym z trudną relacją z żoną (Emma Stone). Postać Wootersa jest pełna sprzeczności – odważny, ale również wrażliwy i rozdarty wewnątrz.

Ryan Gosling wyreżyserował i napisał scenariusz do filmu *Lost River* (2014). Film okazał się klapą, ze względu na niski box office, który wynosił 615,000\$ przy budżecie 2,000,000\$⁷, na szczęście jednak film globalnie i przy sprzedaży praw autorskich zarobił łącznie 1,964,213\$. Polski krytyk filmowy Tomasz Raczek na Filmwebie wystawił ocenę 3/10 i stwierdził: „Ryan Gosling jako reżyser zachował się jak krawiec, który chciał uszyć garnitur więc przygotował sobie nici, guziki, nożyce, lamówki, ale zapomniał o tkaninie”⁸. W filmie zagrała żona Goslinga Eva Mendes, a w tym samym roku urodziła się im pierwsza córka Esmeralda Amada.

W filmie *Big Short (The Big Short, 2015)* Ryan Gosling gra drugoplanową rolę Jareda Vannetta – cynicznego bankiera, który dostrzega nadchodzący kryzys finansowy związany z bańką hipoteczną w USA. Vannett jest postacią, która mimo swojej chciwości, pomaga zrozumieć, jak system finansowy był zbudowany na nieuczciwych podstawach, a jednocześnie dopełnia film komediowymi umiejętnościami aktora, bawiąc sarkazmem i cynicznymi żartami.

Kolejnym kluczowym momentem w karierze Goslinga jest rola w filmie *La La Land* (2016). Sebastian, aspirujący pianista jazzowy poznaje młodą aktorkę Mię (Emma Stone). *La La Land* to musical, dzięki któremu Ryan Gosling mógł popisać się swoimi umiejętnościami muzycznymi i tanecznymi, które zostały docenione w takich nagrodach jak Złoty Glob za najlepszego aktora w komedii lub musicalu, a także nominacji do Oscara dla najlepszego aktora pierwszoplanowego. Jednocześnie warto wspomnieć, iż piosenka *City Of Stars* w wykonaniu Ryana Goslinga otrzymała Oscara za najlepszą piosenkę, Critics’s Choice Award oraz Satellite.

W filmie *Nice Guys. Równi goście (The Nice Guys 2016)* Ryan zagrał komediową rolę prywatnego detektywa Hollanda Marcha – samotnego ojca, który odreagowuje śmierć żony alkoholem. Z innym prywatnym agentem Jacksonem Healy (Russell Crowe) próbuje rozwiązać sprawę zaginionej dziewczyny, której sprawa okazuje się większa niż ich kompetencje. Jest to kolejny popis Ryana Goslinga, który został doceniony przez Stowarzyszenie krytyków filmowych z San Diego za Najlepszy występ komediowy.

W filmie *Song to Song* (2017). Ryan Gosling zagrał rolę Boba — muzyka, który jest uwikłany w miłosny trójkąt. W tej roli Gosling wciela się w postać pełną wewnętrznych sprzeczności, której historia jest jednocześnie refleksją nad miłością, pożądaniem i zdradą.

⁷ The Numbers, „Lost River (2015) – Box Office and Financial Information”, dostęp: 2025, <https://www.the-numbers.com/movie/Lost-River#tab=summary>

⁸ „Lost River (2014) – recenzja filmu”, Filmweb, dostęp: 2025, <https://www.filmweb.pl/user/tru3/vote/film/664469>

Ryan Gosling wcielił się w rolę Neila Armstronga w filmie *Pierwszy człowiek* (*First Man* 2018). Zagrał amerykańskiego astronautę i pierwszego człowieka, który stanął na Księżycu. Jego kreacja skupia się nie tylko na historycznym lądowaniu Apollo 11, ale też na osobistych zmaganiach Armstronga - żałobie, wycofaniu emocjonalnym i poświęceniu dla misji.

W filmie *Barbie* (2023) Ryan Gosling zagrał przełomową rolę Kena, do której wrócił w dalszej części pracy i za którą otrzymał kolejną nominację do Oscara, ale tym razem dla Najlepszego Aktora Drugoplanowego. Otrzymał także Nagrodę People's Choice Award, a piosenka „I'm Just Ken”, której był wykonawcą otrzymała nagrodę za Najlepszą piosenkę Critics' Choice. Został także doceniony przez liczne Stowarzyszenia krytyków filmowych za Najlepszego aktora drugoplanowego, takich jak międzynarodowe AACTA lub AFCC.

Ryan Gosling w filmie *Grayman* (2024), wciela się w rolę najbardziej wykwalifikowany agent CIA, który posługuje się kryptonimem „Six”, przypadkowo odkrywając mroczne sekrety agencji, przez co staje się celem CIA. Za jego głowę zostaje wyznaczona nagroda, uruchamiając globalną obławę płatnych zabójców, przez nie znającego skrupułów Lloyda Hansena (Chris Evans).

Filmografia Ryana Goslinga pokazuje imponujący wachlarz ról, jednak pośród nich aktor zagrał jeszcze trzy pierwszoplanowe role w filmach akcji *Drive*, *Blade Runner 2049* oraz *Kaskader*, które szerzej omówię.

4. Analiza bohaterów Ryana Goslinga i nowe elementy w reprezentacji męskości

Przeanalizuję trzy najbardziej kasowe filmy akcji, w których Ryan Gosling zagrał główną rolę: *Bladerunner* US\$ 259–267,5 mln., *Kaskader* US\$ 181 mln i *Drive* 81,36 mln.

4.1. *Drive* (2011)

W filmie *Drive* bezimienny główny bohater (określany przez scenarzystów i reżysera jako „Kierowca”) grany przez Ryana Goslinga pracuje jako kaskader w hollywoodzkich produkcjach filmowych oraz jako mechanik pod opieką swojego mentora Shannona (Bryan Cranston). Dodatkowo protagonista wynajmuje się do prowadzenia samochodu podczas napadów rabunkowych. Poznaje sąsiadkę Irene graną przez Carey Mulligan oraz jej małego syna Benicia (Kaden Leos). Po kilku tygodniach wspólnego spędzania czasu Irene dowiaduje się, że jej mąż w ciągu tygodnia wyjdzie z więzienia. Gdy Standard Gabriel (Oscar Isaac) wraca z zakładu karnego, Kierowca odkrywa, że mężczyzna jest uwikłany w relacje z gangsterami, którym jest winien pieniądze. Aby ochronić Irene i Benicia, Kierowca decyduje się pomóc Standardowi w napadzie, który ma umożliwić zwrot pieniędzy gangsterowi Nino (Ron Perlman) oraz byłemu producentowi filmowemu Bernie’emu (Albert Brooks). Po napadzie Kierowca musi zmierzyć się z chęcią zemsty półświatka Los Angeles na nim i na Irene. Film łączy styl neo-noir z filmem akcji z pościgami samochodowymi, zaś główny bohater reprezentuje klasycznego protagonistę kina akcji, który pomimo bycia przestępcą, zachowuje moralną wyższość, ponieważ jego działania motywowane są chęcią ochrony Irene oraz jej rodziny.

Postać Kierowcy w filmie *Drive* stanowi wyraźne odejście od archetypu mężczyzny dominującego, charakterystycznego dla kina akcji lat 80., reprezentowanego przez role Arnolda Schwarzeneggera czy Sylvestra Stallone’a. Męskość bohatera Goslinga oparta jest nie na ekspresji siły, lecz na powściągliwości, empatii i czułości, które ujawniają się w relacji z innymi postaciami jak Irene czy jej syn Benicio. Jednocześnie film ukazuje że cechy te nie znajdują one akceptacji w świecie opartym na przemocy i hierarchii. Protagonista w efekcie, ze względu na swoją odmienność, wpada w bieg wydarzeń, które stoją w konflikcie do jego postawy unikającej przemocy, jak intryga ich inwestorów, którzy okazują się być przestępcami wyższej półki. Ostatecznie Kierowca niszczy tę hierarchię, pozbywając się jej liderów, lecz musi opuścić miasto, by Irene była bezpieczna.

Kierowca wpasowuje się cechami do archetypu tradycyjnego mężczyzny, widzowie mogą sympatyzować z nim, gdyż ratuje niewinną matkę z synem, zabijając najgorszych przestępców w Los Angeles. Odnajdujemy w tej postaci cechy:

1. Odwaga. Gosling zostaje napadnięty w motelu i pomimo widocznego strachu, atakuje dwóch uzbrojonych napastników i brutalnie ich morduje.

2. Agresja. Jego zdolność do przemocy fizycznej nie pojawia się często, lecz w filmie zabija pięć osób.

3. Siła Fizyczna. Kierowca jest wytrwały i zdolny wytrzymać ból po ranach postrzałowych czy wbitym w brzuch nożu. Umie walczyć wręcz, jak w scenie morderstwa w windzie.

4. Dominacja. Kierowca dominuje Cooka, przykładając mu nabój do czoła, grożąc że wbije mu go młotkiem, dzięki czemu Cook zgadza się wyjawić kto jest jego szefem.

6. Samowystarczalność. Postać funkcjonuje poza strukturami społecznymi — nie tworzy trwałych relacji, polega wyłącznie na własnych umiejętnościach. Pracuje w warsztacie, jest kaskaderem filmowym i współpracuje w napadach, a cały wolny czas spędza na nocnej jazdzie.

Postać Kierowcy nie posiada scen, które potwierdzają cechy takie jak: 5. Ambicja, 7. Przywództwo, a z kolei cecha bycia Obrońcą jest na nim wymuszona.

Kierowca, poza wielką muskulaturą, jaką posiadali dawni idole Ryana Goslinga – Arnold Schwarzenegger czy Sylvester Stallone, zachowuje wiele cech tradycyjnego archetypu męskiego, jednak film redefiniuje ich znaczenie: agresja staje się obroną, dominacja – milczącą kontrolą, a siła fizyczna – narzędziem ostatecznym. Jednocześnie centralnym elementem tej postaci jest pragnienie odejścia od tradycyjnej roli obrońcy na rzecz roli opiekuna oraz zdolność do czułości, która odróżnia go od innych męskich bohaterów kina akcji. Ostatecznie w wyniku splotu wydarzeń bohater musi przyjąć rolę obrońcy, która wymusza na nim agresywna zachowania, z którymi nigdy nie chciał mieć do czynienia.

Jak zauważył Roger Ebert, Kierowca stał się „egzystencjalnym bohaterem, który jest zdefiniowany niemal wyłącznie przez swoje zachowanie”⁹. Natomiast Ryan Gosling w wywiadzie z Christiną Radish określa postać Kierowcy jako bardziej mityczną niż realistyczną – „Kierowca jest raczej rycerzem, przynajmniej tak o sobie myśli, a Irene (Carey Mulligan) to Dama w opałach, Nino (Ron Perlman) to Smok, a Bernie Rose (Albert Brooks) to Zły Czarodziej. Oglądałem jego filmy (reżysera Nicolasa Windinga Refna – przyp. aut.)

⁹ Roger Ebert, *Drive* (recenzja), *RogerEbert.com*, 2011, dostęp 2025, <https://www.rogerebert.com/reviews/drive-2011>

i widziałem, że są jak baśnie braci Grimm”¹⁰. Ryan Gosling odgrywa rolę archetypowego rycerza, który na koniec nie otrzymuje nagrody za swoje dobre uczynki ani za moralną wyższość. Nie bierze dla siebie skarbu w postaci miliona dolarów należących do Nino, traci swojego jedyne przyjaciela Shannona, nie zdobywa serca ukochanej Irene, a na to wszystko musi opuścić fantastyczną krainę Los Angeles.

Bohater filmu prezentuje też inny stosunek do kobiet, nie próbując zdobyć Irene, lecz pozwalając ich uczuciom rozwijać się w ciszy. Kierowca szanuje w pełni odmowę Irene co do wzięcia pieniędzy z napadu Standarda. Zazwyczaj męscy bohaterowie wepchnęliby te pieniądze kobiecie na siłę, dla swojego ego, tak jak np. Walter White (Bryan Cranston) w ostatnim sezonie serialu *Breaking Bad* (2008-2013) podstępem przekazując przed swoją śmiercią wszystkie pieniądze rodzinie, która nie chciała pieniędzy z jego działalności przestępczej. Jednak protagonista *Drive* rozumie, że Irene nie chce pieniędzy przez które zginął ojciec jej dziecka, ponieważ stroni od przemocy tak jak on.

Kierowca reprezentuje przejściową formę nowej męskości — figurę mężczyzny wrażliwego, który jednak nie znajduje dla swojej czułości przestrzeni w brutalnym porządku społecznym. Na pierwszy rzut oka, można stwierdzić, że Kierowca jest tak samo niedojrzały emocjonalnie jak inni bohaterowie filmów akcji, jednak jego emocje są zinternalizowane, ale nie wyparte. Kierowca zabija kilka osób, ale każdorazowo płaci za to emocjonalną i egzystencjalną cenę – przemoc nie jest dla niego i stroni od niej.

4.2. *Blade Runner 2049* (2017)

Film *Blade Runner 2049* jest kontynuacją filmu *Łowca Androidów* (*Blade Runner*, 1982), w której Rick Deckard ścigał i eliminował zbuntowanych wobec swojej niewoli i przypisanym funkcjom replikantów (androidy) z serii Nexus 6, pragnących żyć jak ludzie. Natomiast w filmie *Blade Runner 2049* głównym bohaterem jest replikant – Oficer KD6-3.7, grany przez Ryana Goslinga, który także pracuje jako funkcjonariusz policji w Los Angeles zajmujący się tropieniem i eliminowaniem zbuntowanych replikantów. Oficer K mieszka samotnie i utrzymuje relację z holograficzną partnerką Joi (Ana de Armas), będącą produktem z zakodowaną sztuczną inteligencją. Podczas jednej z rutynowych misji odkrywa szczątki replikantki, która zmarła podczas porodu. To odkrycie świadczy o tym, że po raz pierwszy replikant był zdolny do urodzenia dziecka i że gdzieś to dziecko zostało ukryte. Oficer K

¹⁰ Collider, „Ryan Gosling DRIVE and THE PLACE BEYOND THE PINES Interview”, 2011.
<https://collider.com/ryan-gosling-drive-interview/>

dowiaduje się z bazy danych, że zmarła była partnerką Ricka Deckarda (Harrison Ford), podejrzewa więc, że on jest ojcem.

W toku prowadzonego śledztwa K zaczyna podejrzewać, że to on może być poszukiwanym dzieckiem. Wywołuje to u niego kryzys tożsamości i skłania do podjęcia działań wykraczających poza polecenia przełożonych. O sprawie dowiaduje się Niander Wallace (Jared Leto) odpowiedzialny za tworzenie nowych replikantów i jego prawa ręka oraz ochroniarka Luv (Sylvia Hoeks). Wallace zleca Luv znalezienie i dostarczenie dziecka replikantki oraz wszelkich dowodów jego istnienia, które mogłyby umożliwić mu stworzenie i kontrolowanie nowej generacji replikantów. Oficer K ostatecznie odkrywa, że dzieckiem jest Dr Ana Stelline (Carla Juri), więc decyduje się ochronić Ricka Deckarda, by umożliwić mu spotkanie z córką. Zabija Luv, która śmiertelnie go rani w brzuch. Oficer K decyduje się nie opatrywać swoich ran i umiera po tym jak odprowadzi Deckarda do jego córki.

Postać Oficera K poszukuje własnej tożsamości w świecie zdominowanym przez technologię, będąc jednocześnie jej wytworem, obdarzonym samoświadomością oraz zakodowanymi wspomnieniami z dzieciństwa. Pomimo bycia replikantem Oficer K ma romantyczną i emocjonalną relację z hologramem Joi, która wierzy, że jest on człowiekiem i nazywa go ludzkim imieniem – Joe.

Głównym motorem filmu akcji jest śledztwo prowadzone przez Oficera K jako detektywa LAPD. Jego ambicja (5. cecha tradycyjnego męskiego bohatera akcji) ma wymiar osobisty i emocjonalny, nie czysto zawodowy, jak w innych detektywistycznych filmów akcji na przykład przygód Jamesa Bonda. Jego celem nie jest wymierzenie sprawiedliwości czy walka z korupcją, lecz znalezienie dowodu na swoje człowieczeństwo, co doprowadza go do poszukiwań swojego domniemanego ojca.

Ten bohater filmu akcji przeżywa zatem podróż egzystencjalną, a jej finałem nie jest epickie zwycięstwo, lecz powolna śmierć. Walczył dla relacji, której nie miał prawa odnaleźć. Oficer K różni się od typowych męskich bohaterów kina akcji historią skupioną na egzystencjalnej podróży bohatera, jednak to jest przełamanie gatunku filmowego, a nie wyłamanie się z niego. Postać grana przez Ryana Goslinga odznacza się większością cech archetypicznego tradycyjnego mężczyzny, dzięki czemu wypełnia rolę protagonisty widowiskowego filmu akcji.

Choć bohater nie spełnia cechy 7. Przywódcość, Oficer K spełnia 10 pozostałych cech archetypu tradycyjnego mężczyzny filmów akcji, z których najważniejsze to w jego przypadku:

3. Siła fizyczna – Oficer K posiada nadludzką siłę i wytrzymałość, ponieważ jest replikantem. Są silni jak Terminator, co pozwala im pokonać każdego człowieka w walce wręcz. Różnią się jednak budową i tym, że krwawią.

6. Samowystarczalność – pracuje jako detektyw bez partnera i funkcjonuje niemal całkowicie autonomicznie, mieszkając sam w mieszkaniu ze swoim hologramem Joi. Choć jest to tylko pozorna samowystarczalność, która jest tak naprawdę odizolowaniem się od świata, gdyż bohater wierzy, że nie może posiadać prawdziwej relacji. W trakcie filmu bohater przełamuje tę cechę i zdaje sobie sprawę, że nie jest i nie chce być samowystarczalny..

9. Surowa i szorstka prezencja. Postać Joe od początku do końca filmu jest ubrany w długi, ciemny płaszcz z wysokim kołnierzem obszytym futrem, noszony na proste, ciemne ubrania robocze. Nie posiada żadnych ozdób ani charakterystycznych cech, jak kolorowe włosy czy tatuaże, przez co nie wyróżnia się na tle innych. Oficer K cechuje się minimalistyczną mimiką, chłodnym tonem głosu, mechanicznymi ruchami, które podkreślają jego surową i szorstką prezencję.

10. Emocjonalna powściągliwość. Na początku filmu Oficer K przechodzi test bazowy (Post-Traumatic baseline test), wykrywający anomalie w zachowaniu replikantów po zakończonych misjach. W tej scenie Oficer K jest przedstawiony jako idealny funkcjonariusz w represyjnym systemie, który używa go jako instrumentu wykonywania władzy i kontroli. K recytuje frazy mechanicznie, precyzyjnie i bez zawahania, a jego ton głosu jest chłodny, monotoniczny, pozbawiony emocji.

Ryan Gosling po raz kolejny gra męską rolę zbliżoną do monolitu bohatera kina akcji lat 80. Oficer K posiada wiele właściwości Terminatora, granego przez Arnolda Schwarzeneggera. Jednak pomimo, że Oficer K jest niemal idealnie odtworzeniem monolitu bohatera filmów akcji, postać przełamuje ten archetyp swoją egzystencjalną i emocjonalną podróżą, co różni go też od Deckarda. W recenzji *Blade Runnera 2049* Mariusz Ignar rozróżnia postacie Deckarda i Joe w kontekście różnicy pokoleniowej: „Gosling wcale nie kopiuje Deckarda znanego z poprzedniej części, a zamiast tego wciela się w zupełnie oryginalną, a zarazem na wskroś tragiczną postać. Jej historia też jest zresztą znacznie bardziej złożona, niż losy granego przez Harrisona Forda zabijaki. Tak naprawdę to opowieść o współczesnym nam człowieku - odcięty od swoich korzeni, uwikłany w związki bardziej wirtualne, aniżeli realne, budujący swoją przeszłość ze śmieci jakie pozostały po poprzednich pokoleniach”¹¹.

¹¹ Mariusz Ignar, „Blade Runner 2049 – recenzja filmu”, *Benchmark.pl*, dostęp 2025
https://www.benchmark.pl/testy_i_recenzje/gwiezdne-wojny-skywalker-odrodzenie-recenzja-filmu.html

Joe jest romantykiem i chce stworzyć dla swojej partnerki doświadczenia wykraczające poza jej hologramowe istnienie. Chce by Joi mogła doświadczyć życia jako istniejąca fizycznie istota. To relacja dwóch bytów stworzonych przez ludzi i technologię, które pragną czuć to co ludzie. Oficer K kupuje dla Joi urządzenie, dzięki któremu może ona opuścić mieszkanie – Emanator. Joi z kolei wynajmuje prostytutkę, której ciało przykrywa swoim hologramem, by dać Joe fizyczną ludzką przyjemność. Joi namawia Joe, by przeniósł jej pamięć z mieszkania do Emanatora, by móc dołączyć do niego, gdy ten ucieka przed Wallacem i Luv. Joe martwi się, że może stracić Joi, jeśli coś stanie się z Emanatorem. Joi ma świadomość, że może umrzeć mówiąc, że umrze jak prawdziwa dziewczyna. Ich relacja staje się coraz bardziej ludzka przez to, że dotyczą ich kwestie śmierci i wyborów tego w jaki sposób chcą przeżywać swoją relację. Strach przed stratą czyni ich relację emocjonalną i ludzką.

Postać Oficera K, nie tylko sama poszukuje odpowiedzi na to kim jest, ale też pomaga odkryć to innym bohaterom i pomóc im odnaleźć szczęście. To dzięki jego podróży egzystencjalnej, Deckard poznaje swoją córkę i może zbudować nową prawdziwą relację, po stracie jej matki Rachael. Recenzja Jędrzeja Dudkiewicza podkreśla, że *Blade Runner 2049* „stworzył przestrzeń, by zadawać pytania o poświęcenie, emocje i wspomnienia, o człowieczeństwo i ludzką naturę”¹², które są głównymi osiami przemiany postaci Oficera K. Ryan Gosling określał pracę nad filmem jako „intymną, osobistą i emocjonalną”¹³, a w wywiadzie dla Korea Times o swojej roli mówił: „Mój bohater K walczy o odnalezienie swojej tożsamości, miłości i przyjaźni. Próbuje przezwyciężyć trudności w tym procesie”¹⁴, co definiuje źródło motywacji wewnętrznej bohatera przechodzącego kryzys egzystencjalny.

Film *Blade Runner 2049* pokazuje dwóch męskich bohaterów kina akcji, odrzucających samowystarczalność jako cechę ich definiującą, w taki lub inny sposób walczących o relacje emocjonalne.. Dla Deckarda historia kończy się pozytywnie dzięki pomocy Joe. Z kolei historia Joe kończy się tragicznie, ponieważ decyduje się on nie uciekać przed łowcami androidów, ani nie opatrywać swoich ran. Inaczej niż opuszczający Los Angeles Kierowca z filmu *Drive*, Joe decyduje się nie żyć w samotności, dlatego poddaje się i wykrwawia się przed Centrum Ulepszania.

¹² Jędrzej Dudkiewicz, „Blade Runner 2049 – recenzja filmu”, *PPE.pl*, dostęp 2025, <https://www.ppe.pl/publicystyka/203491/Blade-Runner-2049-recenzja-filmu.html>

¹³ Ryan, *Ryan Gosling on Blade Runner 2049, Denis Villeneuve and the Emotional Core of K*. Wywiad. *Collider*, 2017. <https://collider.com/ryan-gosling-harrison-ford-denis-villeneuve-blade-runner-2049-interview/>

¹⁴ *Gosling shows humanity with K in new “Blade Runner”*. Wywiad. *The Korea Times*, 19 września 2017.

tłumaczenie własne

<https://www.koreatimes.co.kr/entertainment/films/20170919/gosling-shows-humanity-with-k-in-new-blade-runner>

Postać Oficera K reprezentuje nowy rodzaj męskości, skupionej na poszukiwaniu tożsamości i więzi, wykorzystując męskie cechy typowe dla gatunku kina akcji. Historia Joe dotyczy tematu współczesnego kryzysu samotności, który reprezentuje w filmie izolujący się od świata i przeszłości Deckard. Wyłączenie cechy przywództwa kieruje tę postać na własne wnętrze i poszukiwanie tożsamości, natomiast wyłączenie cechy samowystarczalności każe postaci zawalczyć o relacje emocjonalne i bliskość.

Choć Oficer K w *Blade Runner 2049* jest replikantem, jego doświadczenia, wybory i emocjonalne konflikty pozwalają odczytać go jako pełnoprawną postać męską, dla której pytania o tożsamość, odpowiedzialność i relacje z innymi są tak samo istotne, jak w przypadku ludzkich bohaterów kina. Dzięki temu mężczyznom widzowie, przyzwyczajeni do gloryfikowania przemocy w mainstreamowym kinie, mogą utożsamić się z bohaterem i przeżyć jego podróż egzystencjalną.

4.3. Kaskader (2024)

Kaskader to film dedykowany kaskaderom przez kaskaderów, celebrujący ten kluczowy zawód w filmach akcji. Główny bohater – Colt Seavers – doświadczony i ceniony kaskader filmowy, doznaje poważnego urazu podczas wykonywania jednej z niebezpiecznych sekwencji, co zmusza go do wycofania się z zawodu i skoncentrowania na rekonwalescencji. Colt po wypadku zrywa kontakt z Jody Moreno (Emily Blunt) operatorką filmową, z którą miał romans, ponieważ traci poczucie własnej wartości. Jody chciała wspierać go po wypadku, ale on odtrącił ją, by jak każdy prawdziwy twardziel cierpieć w samotności. Odtrącenie bez słowa wyjaśnienia bardzo ją zraniło. Po około osiemnastu miesiącach przerwy zostaje jednak ponownie zaangażowany przez producentkę filmową Gail Mayer (Hannah Waddingham) do pracy na planie wysokobudżetowej debiutu reżyserskiego Jody. Colt myśli, że ma się tam zjawić na prośbę Jody, jednak okazuje się, że tak naprawdę Gail potrzebuje jego pomocy w odnalezieniu zaginionego aktora Toma Rydera (Aaron Taylor-Johnson), którego nieobecność zagraża realizacji filmu. I choć Jody, nie chciała by Colt zjawił się na planie, przyjmuje go jako kaskadera, krytykując go za to, że ją zostawił. Protagonista decyduje się, zdobyć jej względy odnajdując Toma Rydera.

W toku poszukiwań Colt odkrywa, że zniknięcie Rydera nie jest przypadkowe, lecz stanowi element zaplanowanej intrygi, w którą zaangażowana jest producentka filmu, Gail. Tom Ryder starając się ukryć swoją odpowiedzialność za śmiertelny wypadek swojego kaskadera, upozorował własne zniknięcie, licząc na to, że winą zostanie obarczony właśnie Colt. Gail działając z pobudek finansowych i w obawie przed fiaskiem produkcji

współuczestniczy w tuszowaniu sprawy, manipulując faktami i wykorzystując uczucie Colta do Jody.

Colt jako kaskader idealnie wpasowuje się w kino akcji, spełniając 8 cech archetypicznej tradycyjnej męskiej postaci:

2. Agresja. Colt dzięki umiejętności walki wręcz, bez wahania używa przemocy w samoobronie przed płatnymi najemnikami, podpalając ich czy używając komendy „Attaque” na którą wyszkolony pies gryzie ich w krocze.

3. Siła Fizyczna jest wpisana w zawód kaskadera i prezentuje ją na każdym kroku, bohater jest silnie zbudowany i wytrzymały.

4. Dominacja. Colt przejmując kontrolę nad intrygą Toma Rydera i Gail, poprzez sfginowanie swojej śmierci, by potem porwać aktora i wymusić na nim przyznanie się do morderstwa. Seaversowi udaje się wygrać z aktorem i producentką w bójce w helikopterze, pomimo, że Gail posiada broń palną. Odbiera im dowód na to, że chcieli zrobić go w morderstwo.

5. Ambicja. Colt chce uratować debiut filmowy Jody i próbuje odnaleźć zagubionego Toma Rydera, który jest pierwszoplanowym aktorem w jej filmie. Jednocześnie głównym celem kaskadera jest odzyskanie ukochanej, którą kocha i zrobi wszystko by naprawić swoje błędy.

Colt jako kaskader idealnie wpasowuje się do kina akcji, jednak przełamuje 3 cechy, które są kluczowe dla przemiany emocjonalnej protagonisty. Samowystarczalność (6) – ponieważ bohater nie odnajduje się w samotnym życiu i przy pierwszej okazji wylatuje na inny kontynent, by odzyskać miłość. W akcji filmu Seavers nie pełni (8.) Roli Obrońcy, a jego rola sprowadza się do wspierającego partnera, który jak już kogoś ma obronić to nie damę w opałach, lecz siebie samego.

Najważniejszą cechą, którą przełamuje bohater akcji jest (10.) Emocjonalna powściągliwość jako jedna z głównych linii fabularnych. Colt Seavers płacze samotnie słuchając piosenki Taylor Swift i wspominając romantyczne chwilę z Jody. Jednak, gdy ta nakrywa go na płaczu, Colt nie przyznaje się do tego i unika odpowiedzi na pytanie o powód wcześniejszego zniknięcia. Przyznaje się jednak do tego, że nie umie mówić o emocjach. Jest to jego pierwszy krok jego emocjonalnej podróży i przemiany.

Nasz przełamujący męskie archetypy bohater nie ma łatwej drogi, by zdobyć ukochaną jak na przykład uratowanie jej z rąk potwora czy uwolnienie jej od gangsterów. Takie rzeczy potrafi każdy męski bohater kina akcji, natomiast Colt jest poddany najcięższej próbie możliwej dla mężczyzny. Musi przyznać się dlaczego zerwał kontakt z Jody i co tak naprawdę czuje.

Postać grana przez Emily Blunt nie reprezentuje damy w opałach – to Colt jest w opałach – fizycznie, ale też emocjonalnie jako mężczyzna w kryzysie. Colt na początku nie umie przeprosić Jody za to że zdystansował się od niej po wypadku. Choć przechodzi kryzys, mówi, że wszystko u niego w porządku. Jody krytykuje go za to zamknięcie emocjonalne. W toku historii Colt zaczyna otwierać się emocjonalnie, a w obliczu śmierci decyduje się ostatecznie otworzyć przed Jody.

Colt jako postać redefiniuje kino akcji, skupiając się nie na uratowaniu ukochanej z opalów, lecz uratowaniu siebie z niebezpieczeństwa, by mieć szansę ją odzyskać. Dla kaskadera istnieją dwie linie fabularne, w których musi siebie uratować:

- Fizyczna, w której musi uratować swoje życie walcząc ze spiskiem aktora i producentki.
- Emocjonalna, w której musi podnieść się mentalnie po wypadku i nawiązać dojrzałą emocjonalną więź z ukochaną opartą na szczerości, przyznać się do swoich emocji by Jody chciała mu wybaczyć mu jego zniknięcie.

Colt Seavers, jest nowym typem bohatera, który posiada wszystkie cechy monolitu bohatera akcji pozwalające mu dokonywać spektakularnych wyczynów, jednak różni się od nich warstwą emocjonalną. Głównym celem Colta jest odzyskanie ukochanej, ale okazuje się, że nie imponuje jej odporność na ból fizyczny, odwaga i wszystko co chce jej zaprezentować na planie filmu. Ostatecznie odzyskuje dziewczynę gdy wyznaje jej prawdę o sobie i swoim stanie emocjonalnym.

Bohaterowie tych trzech filmów płacą bardzo wysoką cenę osobistą za utrzymywanie monolitu bohatera kina akcji. Ich historie pokazują, że im dłużej Kierowca, Joe i Colt trzymają się 11 cech archetypicznego tradycyjnego mężczyzny tym dłużej cierpią. Pomimo, że bohaterowie są w stanie wytrzymać każde fizyczne obrażenia, to koszty psychiczne są tym co niszczy ich i ich najbliższe otoczenie. Postacie te mają potencjał bycia nowym wzorcem męskości, proponujący zdrowsze relacje z własnymi emocjami, na przekór przestarzałemu wzorcowi, który ukształtował globalne kino akcji.

Pod względem scenariuszowym postacie przełamujące stereotyp męskiego bohatera akcji w mojej opinii dają możliwość konstruowania historii w relacji do współczesności, bliższych widzom w różnym wieku, poszerzających publiczność, bardziej angażujących. Dają wiele przestrzeni do wykorzystania dramaturgicznych narzędzi, na przykład poprzez gradację 11 opisanych przeze mnie męskich cech, wewnętrzny konflikt bohatera, kontrast z innymi męskimi postaciami czy z otoczeniem. Bohaterowie reprezentujący nową męskość są w stanie zaproponować bardziej złożoną postać, która przechodzi bardziej skomplikowany i interesujący łuk przemiany bohatera.

5. Ryan Gosling jako kulturowy fenomen

Ryan Gosling stał się aktorem rozpoznawalnym na całym świecie i fenomenem współczesnej kultury wizualnej, w dużej mierze cyfrowej i osadzonej internecie. Z jednej strony każda z jego ról wspiera ten wizerunek, z drugiej zaś wizerunek wykracza poza jego rolę, a ludzie na całym świecie kojarzą nie tylko z filmów ale także z treści wykorzystujących jego filmowe wizerunki. Skąd wziął się kulturowy fenomen tego aktora?

W 2008 roku zaczęły powstawać memy oparte na zdjęciach Ryana Goslinga, które zawierały podpis „Hey Girl”¹⁵. W przeważająco kobiecej społeczności na platformie internetowej Tumblra zaczęto dodawać do tych zdjęć niekonwencjonalne i humorystyczne teksty o charakterze podrywu. Memy zyskały dużą popularność, gdy Ryan Gosling pojawił się w wywiadzie w MTV After Hours, prowadzonym przez Josha Horowitza, w którym promował film *Kocha, Lubi, Szanuje*. Podczas wywiadu prowadzący przekazał Goslingowi kartki z memami „Hey Girl”, a aktor zaczął je czytać na głos. Klip z tego wywiadu szybko zyskał popularność w internecie¹⁶. W 2011 roku blog *Feminist Ryan Gosling* powstał z inicjatywy Danielle Henderson, ówczesnej studentki gender studies, która — wykorzystując mem „Hey Girl” z postacią Ryan Gosling — łączyła go z przekazem feministycznym¹⁷. Efektem było powstanie książki Danielle Henderson „Feminist Ryan Gosling: Feminist Theory (as Imagined) from Your Favorite Sensitive Movie Dude”, która stała się kolejnym krokiem w promocji memów „Hey Girl” jako narzędzia przekazującego feministyczne idee¹⁸.

Do książki Henderson odwoływano się w badaniu „Hey Girl...: The effect of Ryan Gosling feminist memes on feminist identification and endorsement of feminist beliefs”¹⁹, które miało na celu zweryfikować hipotezę, iż pokazywanie memów „Hey Girl” z Ryanem Goslingiem może zwiększyć identyfikację z feminizmem lub pogłębić poparcie dla

¹⁵ Dictionary.com, „Hey Girl Memes”, dostęp: 2025, <https://www.dictionary.com/e/memes/hey-girl/>

¹⁶ Xtra Magazine, „Since December 2008, Tumblr blog Fuck Yeah! Ryan Gosling...”, dostęp: 2025, <https://xtramagazine.com/culture/fuck-yeah-ryan-gosling-33142>

¹⁷ CBS News, „We love the feminist Ryan Gosling meme”, dostęp: 2025, <https://www.cbsnews.com/news/we-love-the-feminist-ryan-gosling-meme/>

¹⁸ Henderson, Danielle, *Feminist Ryan Gosling: Feminist Theory (as Imagined) from Your Favorite Sensitive Movie Dude*, Running Press, 2012.

¹⁹ Williamson, L. E. A., Sangster, S. L. & Lawson, K. L., „HEY GIRL...”: *The Effect of Ryan Gosling Feminist Memes on Feminist Identification and Endorsement of Feminist Beliefs*, Department of Psychology, University of Saskatchewan, 2014, dostęp: 2025, https://www.researchgate.net/profile/Linzi-Williamson/publication/282649944_Hey_Girl_The_effect_of_Ryan_Gosling_feminist_memes_on_feminist_identification_and_endorsement_of_feminist_beliefs/links/56ba0d7208ac9d9ac67f49b1/Hey-Girl-The-effect-of-Ryan-Gosling-feminist-memes-on-feminist-identification-and-endorsement-of-feminist-beliefs.pdf

feministycznych postulatów. Metodą na badanie było pokazanie memów z Ryanem Goslingiem dwóm grupom: 1 grupa składała się z 50 osób, którym zostały pokazane zdjęcia Ryana Goslinga z napisanymi feministycznymi hasłami, a druga grupa składająca się z 49 osób dostała te same zdjęcia Ryana Goslinga, lecz bez napisów. Następnie po pokazaniu tych zdjęć, badani wypełniali na komputerze jak deklarują się jako feminiści. Badania nie potwierdziły znaczącej różnicy w identyfikacji u grup kobiet, jednak u mężczyzn różnica ta była większa. Badania nie potwierdzają tezy, że te konkretne memy zwiększają identyfikację z feminizmem, ale potwierdzają tezę, że istnieje możliwość, że memy są w stanie wpłynąć na pogląd widzów na świat, a fakt, że badacze z Uniwersytetu w Saskatchewan badali to zjawisko świadczy o istnieniu fenomenu.

W internecie zjawisko memów „Hey Girl” nie jest jedynym, z którego zasłynął Ryan Gosling, a wręcz jednym z wielu. Ryan Gosling stał się wyjątkowo często używaną w formatach memów postacią publiczną, głównie za sprawą takich filmów jak *Blade Runner 2049*, *Drive* czy *Kocha Lubi Szanuje*. Mem, który jednak najczęściej jest kojarzony z aktorem to mem w formie edytowanych filmików z motywem przewodnim „Literally me”, romantyzujące męską samotność, zamknięcie emocjonalne, ale także zimny, zdystansowany sposób bycia. Z początku mem, który był prowadzony z powagą, z czasem stał się autoironiczny i zamiast używać silnych męskich postaci filmowych, zaczął używać takich ról jak Lars z filmu *Miłość Larsa*, w której widzimy jak Lars ucieka przed kobietą, która z nim flirtuje, nad którym jest napis „Literally Me”.

Ryan Gosling, podobnie jak Arnold Schwarzenegger i Sylvester Stallone nigdy nie zagrał postaci nie heteroseksualnej. Różni się tym od aktorów takich jak Daniel Craig, który grał ikoniczną postać kina akcji Jamesa Bonda, ale też zagrał dwie role homoseksualnych mężczyzn – prywatnego detektywa Benoita Blanca z serii filmów *Na noże* i w filmie *Queer* (2024), w której wciela się w uzależnionego od heroiny eskapisty Lee. Heath Ledger i Jake Gyllenhaal zagrali rolę homoseksualnych kowbojów na początku swoich karier, w filmie *Tajemnice Brokeback Mountain* (*Brokeback Mountain*, 2005). Nie ma żadnej informacji o tym, czy Ryan Gosling odrzuca queerowe role, czy też takich ofert ról aktorskich nie otrzymuje, jednak może to wpływać na castingowanie go jako głównego bohatera kina akcji, którego istotną cechą (11.) jest heteroseksualność.

Ryan Gosling jest znany z wyjątkowo silnej kontroli nad swoim wizerunkiem. Utrzymuje niski profil medialny: rzadko udziela wywiadów, nie prowadzi aktywnie kont w mediach społecznościowych, a jego obecność w przestrzeni publicznej to w dużej mierze wywiady promocyjne i materiały prasowe. Nie angażuje się jawnie w kampanie polityczne,

pozostaje politycznie bezstronny, nie popiera żadnych polityków lub partii politycznych, jednakże aktor zabierał głos w istotnych politycznie sprawach. W 2015 roku na Twitterze, z okazji swoich 35 urodzin, poprosił swoich fanów o udostępnianie wideo z kampanii Berniego Sandersa (kandydata w prawyborach Demokratów w USA), w którym Sanders mówił m.in. o rasizmie wobec muzułmanów w USA, jednak później dodał: „nie popieram żadnego kandydata politycznego. Bardziej lubię rozmawiać i słuchać” (oryg. „I’m not endorsing a political candidate btw. It’s more the talking and listening I’m a fan of.”²⁰).

Kolejnym przykładem jest wypowiedź Ryana w wywiadzie dla Evening Standard przy okazji promocji filmu *Nice Guys. Równi Goście*, w którym aktor użył określenia „woman’s touch”²¹ („kobiecego dotyku”) w kontekście przywództwa politycznego co sugeruje, że Gosling widzi wartość w różnorodności płciowej w stanowiskach decyzyjnych. I choć aktor nie wskazywał na konkretną osobę, to można było zinterpretować tę wypowiedź jako poparcie kandydatury prezydentury Hillary Clinton, która prowadziła w tamtym czasie kampanię prezydencką.

Ryan Gosling angażuje się w liczne inicjatywy o charakterze charytatywnym i humanitarnym. Jednym z jego najbardziej znaczących działań była współpraca z organizacją The Enough Project, zajmującą się walką z ludobójstwem i przemocą zbrojną w Afryce Subsaharyjskiej. W ramach tej współpracy Gosling odbył podróż do północnej Ugandy i wschodniego Konga, gdzie dokumentował sytuację ludności cywilnej dotkniętej skutkami konfliktów zbrojnych²². Efektem jego zaangażowania był udział w kampanii Raise Hope for Congo, której celem było zwrócenie uwagi opinii publicznej na problem tzw. „konfliktowych minerałów” – surowców, których wydobycie finansuje działania zbrojne w regionie²³.

Ponadto Gosling wielokrotnie angażował się w projekty pomocowe o szerokim zasięgu społecznym — wraz z Chrisem Evansem uczestniczył w akcji charytatywnej na rzecz Christopher’s Haven; w ramach tej inicjatywy przy premierze filmu *Gray Man* zebrano ponad 276 000 USD na cele medyczne i pomoc rodzinom dzieci chorych na raka²⁴.

²⁰ Ryan Gosling Asks Fans to Share Bernie Sanders Video”, *The Hollywood Reporter*, 12 listopada 2015. <https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/ryan-gosling-asks-fans-share-839808/>

²¹ *Glamour*, „Ryan Gosling on why he loves women, confidence and the ‘woman’s touch’ in leadership”, dostęp 2025, <https://www.glamourmagazine.co.uk/article/ryan-gosling-talks-about-women-magazine-interview>

²² The Enough Project, „Celebrity Upstanders – Ryan Gosling”, dostęp: 2025, <https://enoughproject.org/upstanders/celebrity/ryan-gosling>

²³ Look to the Stars, „Ryan Gosling – Raise Hope For Congo”, dostęp: 2025, <https://www.looktothestars.org/video/370-ryan-gosling-raise-hope-for-congo>

²⁴ TMZ, „Chris Evans and Ryan Gosling’s latest sweepstakes is a massive success ... raising over \$200k for charity”, TMZ, 13.07.2022., dostęp: 2025 <https://www.tMZ.com/2022/07/13/chris-evans-ryan-gosling-pediatric-cancer-fundraiser-red-carpet-date/>

Publiczny wizerunek Ryana Goslinga w mediach charakteryzuje się wysokim poziomem sympatii społecznej. Jest aktorem, który w erze przesytu informacyjnego skutecznie chroni prywatność, a jednocześnie potrafi pozostać rozpoznawalny i kulturowo istotny. Jego zaangażowanie w działalność humanitarną stanowi integralną część jego wizerunku publicznego – łączy bowiem prywatność i skromność z aktywną postawą obywatelską, a jednocześnie jego profesjonalna aktywność w kampaniach marketingowych sprawia, że nie da się o nim zapomnieć.

Ryan Gosling łączy dwa światy, które bardzo trudno połączyć, czyli męskiego bohatera akcji z feministycznym przesłaniem, które dopisały mu kobiety. Zdobył przychylność męskiej i kobiecej widowni. I choć aktor przeskakuje z ról mężczyzn surowych i brutalnych do czułych i wspierających, jest też w stanie jako aktor pogodzić te dwa bieguny w jedną rolę. I jak lepiej można pokazać fenomen Ryana Goslinga jak nie omawiając jego roli Kena w filmie *Barbie* (2023).

Ryan Gosling wciela się w rolę Kena – przystojnej i muskularnej lalki plażowicza, który jest zakochany w lalce Barbie (Margot Robbie), który zrobi wszystko, by zdobyć jej względy. Ken jest uzależniony od walidacji Barbie i konkuruje z innymi Kenami o jej względy, przez co traci swoje poczucie wartości. Fabuła filmu z perspektywy Kena zaczyna się od zdewastowanego męskiego ego, które doprowadza go do chęci wyruszenia w podróż z Barbie z Barbielandu do realnego świata. Ken proponuje wspólną podróż, pod pretekstem bronięcia jej na plaży. Gdy bohaterowie docierają do Los Angeles Ken odkrywa, że w przeciwieństwie do Barbielandu, w prawdziwym świecie rządzą mężczyźni, a kobiety są posłuszne i uległe. Ken zainspirowany prawdziwym światem stwierdza, że zaprowadzi nowy porządek w Barbieland wprowadzając w nim patriariat. Jego władza, jednak nie trwa długo, gdyż lalki Barbie za pomocą swoich intryg, doprowadzają Kenów do wojny domowej podczas której udaje im się obronić konstytucję i odzyskać władzę.

Ken widząc, że dom Barbie który przerobił na męską jaskinię Mojo Dojo Casa House, został przejęty przez lalki Barbie przeżywa kryzys i rozpłakuje się przy wszystkich. Między Barbie, a Kenem dochodzi do konfrontacji, w której Barbie łamie serce Kena, odrzucając kilkakrotnie jego wyznanie miłości. Oświecona podróżą do realnego świata Barbie pomaga Kenowi zrozumieć, że jest wystarczający i wartościowy jako Ken, niezależnie od nałożonych na niego oczekiwań przez firmę Mattel czyli bycia idealnym chłopakiem dla Barbie. Ken przeżywa przemianę emocjonalną, wieńcząc ją hasłem “Ken is me!” oraz nadrukiem na bluzie “I am Kenough”.

Przemianę postaci Kena, można więc podzielić na trzy etapy:

I – Kena z początku filmu, którego można przyrównać do zakochanego nastolatka, który jeszcze nie określił dla siebie znaczenia słowa męskość, lecz pomimo tego posiada takie cechy jak:

1. Odwaga. Ken wyrusza z Barbie w podróż do prawdziwego świata.
3. Siła fizyczna. Ken jest muskularny i sprawny fizycznie.
5. Ambicja. Najważniejszym celem Kena jest zdobycie serca Barbie i zrobi wszystko, by to osiągnąć.
6. Heteroseksualność. Ken jest zakochany w Barbie.

II – Ken wyruszający do prawdziwego świata, który decyduje się upodobnić do wzorca mężczyzny w społeczeństwie patriarchalnym, zyskuje nowe cechy –

2. Agresja. Ken podczas wojny Kenów używa przemocy, wbijając strzały w innych Kenów czy walcząc z nimi wręcz.
4. Dominacja. Ken zainspirowany patriarchatem przejmuje władzę w Barbieland, przejmując domy Barbie, a z kobiet robiąc posłuszne służące podające zimne piwko.
7. Przywódczość. Ken staje się liderem wszystkich Kenów w Księstwie Kenstwie wolnych mężczyzn.
10. Emocjonalna powściągliwość. Ken ukrywa przed Barbie radość z zaproszenia na randkę na plaży, pozorując niewzruszonego i cool.

III – Ken któremu została odebrana władza, miłość i tożsamość. Kenowie zostają przechrzteni i władza została im odebrana. Ken konfrontuje się z Barbie, wyrzeka się rywalizacji o Barbie z innymi Kenami, jak i postanawia pokochać siebie, a nie uzależniać poczucia własnej wartości od względów Barbie.

Globalny sukces kasowy filmu *Barbie* oraz popkulturowy sukces postaci Kena zmonetyzował kulturowy fenomen Ryana Goslinga. Postać ta korzysta z feministycznych konotacji wizerunku granych przez niego postaci oraz silnie dialoguje z archetypicznymi męskimi postaciami kina akcji.

Zakończenie

Ryan Gosling stał się jednym z najbardziej rozpoznawalnych aktorów na świecie, budując swoją karierę od dziecka, grając w różnorodnych gatunkach od dramatów psychologicznych, przez komedie romantyczne, kino niezależne, aż po kino akcji.

Postacie kina akcji grane przez Ryana Goslinga łączą wiele cech tradycyjnie uważanych za męskie, co umożliwia widzowi łatwiejsze utożsamienie się z bohaterem. Do tych cech należą między innymi sprawczość, siła fizyczna, imponująca muskulatura, determinacja oraz ambicja. Archetypiczne postaci męskie w filmach z udziałem Ryana Goslinga przechodzą przemianę, zdobywając nowe cechy i wchodząc kontakt z własnymi emocjami. Kwestionują i w efekcie odrzucają nieaktualne, nie służące im już męskie wzorce, jednocześnie nie tracąc statusu postaci ultra męskich.

W latach 80tych Schwarzenegger i Stallone musieli w swoich rolach wpasowywać się we współczesny im wzorzec męskości, by widzowie mogli się z nim utożsamiać. Ryan Gosling jednak dokonał niemożliwego, ponieważ w dekadach kryzysu tradycyjnie pojmowanej męskości wybronił i zaktualizował męskiego bohatera kina akcji. Postacie kina akcji grane przez Goslinga idealnie wpasowują się w gatunek, popychając widowiskową i brutalną akcję filmu, a jednocześnie opierają się krytyce tradycyjnej męskości. Udaje się to, ponieważ redefiniują toksyczne męskie cechy, rysując obraz współczesnego mężczyzny, który ma prawo do płaczu i nie jest niezniszczalny.

Trzy postacie kina akcji Kierowca z filmu *Drive*, Oficer K/Joe z *Bladerunner 2049* i Colt Seaversa z *Kaskadera* łączy pragnienie odnalezienia relacji, poszukiwanie tożsamości, oraz stawanie się opiekunem oraz partnerem, a nie kontrolującym obrońcą. Ci trzej nadzwyczajnie silni, sprawni i zdolni do przemocy bohaterowie wpasowują się w model 11 cech archetypicznego tradycyjnego męskiego bohatera kina akcji, jednak przełamując ten archetyp przecierają szlak dla nowych męskich postaci. Być może kiedyś ten model się zdezaktualizuje, ale na dzień dzisiejszy to postacie Ryana Goslinga dają perspektywę na przetrwanie gatunku kina akcji, wprowadzając zdrowszy wzorzec nowej męskości.

Bibliografia i filmografia

Bibliografia:

Collider

Gosling, Ryan. *Ryan Gosling on Blade Runner 2049, Denis Villeneuve and the Emotional Core of K*. Wywiad. *Collider*, 2017.

Dostęp

online:

<https://collider.com/ryan-gosling-harrison-ford-denis-villeneuve-blade-runner-2049-interview/>

The Korea Times

Gosling, Ryan. *Gosling shows humanity with K in new "Blade Runner"*. Wywiad. *The Korea Times*, 19 września 2017.

Dostęp

online:

<https://www.koreatimes.co.kr/entertainment/films/20170919/gosling-shows-humanity-with-k-in-new-blade-runner>

Źródła internetowe:

<https://funfactco.com/blogs/fact-blasts/1980s-1990s-action-movie-star-rankings> [dostęp 20.12.2025]

<https://screenrant.com/rocky-rambo-sequels-sylvester-stallone-1985-record-box-office-gross/> [dostęp 20.12.2025]

https://filmmakermagazine.com/archives/issues/fall2001/features/identity_crisis.php [dostęp 20.12.2025]

<https://www.cbr.com/ryan-goslings-the-lovely-bones-role-recast/> [dostęp 20.12.2025]

<https://pitchfork.com/news/34432-meet-dead-mans-bones-ryan-gosling-and-zach-shields/> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.the-numbers.com/movie/Lost-River#tab=summary> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.filmweb.pl/user/tru3/vote/film/664469> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.dictionary.com/e/memes/hey-girl/> [dostęp 20.12.2025]

<https://xtramagazine.com/culture/fuck-yeah-ryan-gosling-33142> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.cbsnews.com/news/we-love-the-feminist-ryan-gosling-meme/> [dostęp 20.12.2025]

[https://www.researchgate.net/profile/Linzi-](https://www.researchgate.net/profile/Linzi-Williamson/publication/282649944_Hey_Girl_The_effect_of_Ryan_Gosling_feminist_memes_on_feminist_identification_and_endorsement_of_feminist_beliefs/links/56ba0d7208ae9d9ac67f49b1/Hey-Girl-The-effect-of-Ryan-Gosling-feminist-memes-on-feminist-identification-and-endorsement-of-feminist-beliefs.pdf)

[Williamson/publication/282649944_Hey_Girl_The_effect_of_Ryan_Gosling_feminist_memes_on_feminist_identification_and_endorsement_of_feminist_beliefs/links/56ba0d7208ae9d9ac67f49b1/Hey-Girl-The-effect-of-Ryan-Gosling-feminist-memes-on-feminist-identification-and-endorsement-of-feminist-beliefs.pdf](https://www.researchgate.net/profile/Linzi-Williamson/publication/282649944_Hey_Girl_The_effect_of_Ryan_Gosling_feminist_memes_on_feminist_identification_and_endorsement_of_feminist_beliefs/links/56ba0d7208ae9d9ac67f49b1/Hey-Girl-The-effect-of-Ryan-Gosling-feminist-memes-on-feminist-identification-and-endorsement-of-feminist-beliefs.pdf) [dostęp 20.12.2025]

<https://www.hollywoodreporter.com/news/general-news/ryan-gosling-asks-fans-share-839808/> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.glamourmagazine.co.uk/article/ryan-gosling-talks-about-women-magazine-interview> [dostęp 20.12.2025]

<https://enoughproject.org/upstanders/celebrity/ryan-gosling> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.looktothestars.org/video/370-ryan-gosling-raise-hope-for-congo> [dostęp 20.12.2025]

<https://www.tnz.com/2022/07/13/chris-evans-ryan-gosling-pediatric-cancer-fundraiser-red-carpet-date/> [dostęp 20.12.2025]

Filmografia:

Arcane (2021-2024, Christian Linke, Alex Yee).

Barbie (2023, Greta Gerwig).

Big Short (The Big Short, 2015, Adam McKay).

Blade Runner 2049 (2017, Denis Villeneuve).

Blue Valentine (2010, Derek Cianfrance)

Cobra (1986, George P. Cosmatos)

Conan Barbarzyńca (Conan the Barbarian, 1982, John Milius)

Drive (2011, Nicolas Winding Refn)

Drugie Oblicze (The Place Beyond the Pines, 2012, Derek Cianfrance)

Fanatyk (The Believer, 2001, Henry Bean)

Gangster Squad. Pogromcy mafii (Gangster Squad, 2013, Ruben Fleischer)

Gray Man (The Gray Man, 2022, Joe Russo, Anthony Russo)

Herkules (Le fatiche di Ercole, 1958, Pietro Francisci)

Herkules w Nowym Jorku (Hercules in New York, 1970, Arthur Allan Seidelman)

Idy marcowe (The Ides of March, 2011, George Clooney)

Jack Reacher: Jednym Strzałem (Jack Reacher, 2012, Christopher McQuarrie)

Jack Reacher: Nigdy nie wracaj (Jack Reacher: Never Go Back, 2016, Edward Zwick).

John Rambo (Rambo, 2008, Sylvester Stallone)

Kaskader (The Fall Guy, 2024, David Leitch)

Kocha, lubi, szanuje (Crazy, Stupid, Love, 2011, Glenn Ficarra, John Requa)

Komando (Commando, 1985, Mark L. Lester)

Kulturyści (Pumping Iron, 1977, Robert Fiore, George Butler)

La La Land (2016, Damien Chazelle)

Lost River (2014, Ryan Gosling)

Łowca Androidów (Blade Runner, 1982, Ridley Scott)

Miłość Larsa (Lars and the Real Girl, 2007, Craig Gillespie)

Młody Herkules (Young Hercules 1998-1999, Andrew Dettmann, Daniel Trully, Rob Tapert)

Nice Guys. Równi Goście (The Nice Guys, 2016, Shane Black)
Niewidzialny człowiek (The Invisible Man, 1933, James Whale)
Nostalgia anioła (The Lovely Bones. 2009, Peter Jackson)
Pamięć absolutna (Total Recall, 1990, Paul Verhoeven)
Pamiętnik (The Notebook, 2004, Nick Cassavetes)
Pierwszy człowiek (First Man, 2018, Damien Chazelle)
Predator (1987, John McTiernan)
Przełęcz ocalonych (Hacksaw Ridge, 2016, Mel Gibson)
Rambo: Pierwsza krew (First Blood, 1982, Ted Kotcheff)
Rambo: Ostatnia krew (Rambo: Last Blood, 2019, Adrian Grunberg)
Rambo II (1985, George P. Cosmatos)
Rambo III (1988, Peter MacDonald)
Reacher (2022, Nick Santor)
Rocky (1976, John G. Avildsen)
Rocky Balboa (2006, Sylvester Stallone)
Rocky 4 (Rocky IV, 1985, Sylvester Stallone)
Słaby punkt (Fracture, 2007, Gregory Hoblit)
Śmiertelna wyliczanka (Murder by Numbers, 2002, Barbet Schroeder)
Song to Song (2017, Terrence Malick)
Szkolny chwyt (Half Nelson, 2006, Ryan Fleck)
Tajemnica Brokeback Mountain (Brokeback Mountain, 2005, Ang Lee)
Terminator (The Terminator, 1984, James Cameron)
Terminator 2: Dzień sądu (Terminator 2: Judgment Day, 1991, James Cameron)
The Last of Us s01e03 DO OSTATNICH DNI (Long, Long Time, 2023, Peter Hoar)
Touch of Evil (2011, Alex Prager)
Tylko Bóg wybacza (Only God Forgives, 2013, Nicolas Winding Refn)
Uciekinier (The Running Man, 1987, Paul Micheal Glaser)
Wszystko, co dobre (All Good Things, 2010, Andrew Jarecki)